

Suosituksset opetus- harjoittelulle

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL

Sisällys

Esipuhe..... 3

Harjoittelun sisältö..... 5

Opetusharjoittelu ja sen tavoitteet..... 7

Opiskelijan vastuu ja velvollisuudet..... 8

Ohjaavan opettajan vastuu ja velvollisuudet..... 9

Koulutuksen järjestäjän vastuu ja velvollisuudet..... 11

Harjoittelupaikat..... 12

Arviointi ja palaute..... 14

Loppusanat..... 15

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
2015

<http://www.sool.fi>

Esipuhe

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry:n Suositukset opetusharjoittelulle on tarkoitettu opetusharjoittelijoiden ja harjoittelun ohjaajien käyttöön. Lisäksi julkaisu tukee SOOLin jäsenyhdistysten edunvalvontaa ja opettajankoulutusyksiköiden harjoittelusta vastaavien työtä. Suositukset opetusharjoittelulle on ainoa valtakunnallinen suositus opetusharjoittelulle, ja sen kirjoittamisessa on pyritty huomioimaan kaikki opettajaksi opiskelevat. Suosituksia laadittaessa on tehty yhteistyötä Suomen harjoittelukoulujen opettajat ry:n (SUHO) ja Suomen harjoittelukoulujen rehtorit ry:n (HARRE) kanssa sekä kuultu muita asiantuntijoita.

Ohjattu opetusharjoittelu on korvaamaton osa opettajankoulutusta. Opetusharjoittelulle on asetettu hyvin vähän vaatimuksia valtakunnallisesti. Yliopistolaissa opetusharjoittelusta todetaan vain, että yliopiston on järjestettävä opetusharjoittelua niissä yksiköissä, joissa opettajankoulutusta tarjotaan. Yliopistojen on lain mukaan ylläpidettävä riittävä määrä harjoittelukouluja ja yhteistyöpäiväkoteja, joissa järjestetään varhaiskasvatusta, esiopetusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta. Tarkemmat määräykset opetusharjoittelusta annetaan jokaisen opettajankoulutusta tarjoavan yliopiston johtosäännössä. Yliopistolla on opetusharjoittelun järjestämisen suhteen merkittävä päätösvalta, sillä edellä mainittujen esimerkkien lisäksi harjoittelun järjestämisestä ei ole muita määräyksiä.

Opetusharjoittelun suorittamiselle on annettu yliopistokohtaisesti useita eri mahdollisuuksia. Yleissivistävien oppilaitosten opettajankoulutukseen kuuluva harjoittelu järjestetään useimmiten yliopistojen harjoittelukouluissa, joissa ohjaus perustuu vahvasti tutkittuun tietoon. Lastentarhanopettajakoulutuksessa harjoittelu järjestetään tyypillisimmin kunnan päiväkodeissa, joissa harjoittelun ohjaukseen koulutettua henkilökuntaa. Päiväkodit, joissa opetusharjoittelua on mahdollista suorittaa, toimivat läheisessä yhteistyössä yliopistojen kanssa. Henkilökohtainen ohjaus on opetusharjoittelun erityinen osa, jonka avulla opiskelijalle rakentuu käsitys opettajuudesta. Samalla opiskelija saa omakohtaista kokemusta opettajan keskeisistä osaamisalueista, kehittää opettajidentiteettiään ja kasvaa opetusalan ammattilaiseksi.

Tämä julkaisu on päivitetty versio vuonna 2011 ilmestyneestä Suositukset opetusharjoittelulle -julkaisusta, jonka taustana on käytetty SOOLin tekemiä

harjoitteluselvityksiä sekä ensimmäistä, vuoden 2006 Suositukset harjoittelunohjaukselle -julkaisua. Päivityksen lähtökohtana on ollut käyttäjäystävällisyys ja selkeys. Harjoitteluihin liittyvät vastuut ja velvollisuudet on jaettu selkeästi opiskelijan, ohjaavan opettajan sekä koulutuksesta vastaavan yksikön kesken. Julkaisun takasivulla on valikoituja vinkkejä, joihin on koottu suositusten ydinkohdat.

**Opetusharjoittelulle
on asetettu hyvin
vähän vaatimuksia
valtakunnallisesti.**

Harjoittelun sisältö

Ohjattujen harjoitteluiden tarkoituksena on antaa kattava ja mahdollisimman realistinen kuva opettajan työstä. Opettamisen, opetusmateriaalin laatimisen ja opetuksen suunnittelun lisäksi harjoittelussa on perehdyttävä mahdollisimman kattavasti opettajan työn muihin osa-alueisiin. Monipuolisimman käsityksen opettajan työstä opiskelija saa seuraamalla opettajan työn arkea ja osallistumalla siihen ohjastusti, soveltamalla teoriaa ja käytäntöä.

On tärkeää, että yhteys harjoittelun ja sen aikana suoritettavien opintojen välillä on luontevaa. Parhaimmillaan opintokokonaisuudet täydentävät toisiaan ja opiskelija pystyy hyödyntämään oppimaansa monipuolisesti. Muut opintojaksot eivät saa kuitenkaan vaikeuttaa harjoittelun suorittamista. Harjoittelujaksojen yhteydessä suoritettavien kurssien tulee yhdistyä harjoittelussa esille nousseiden kysymysten kanssa. Jos tällaiset kokonaisuudet on sisällytetty harjoittelun kokonaisopintopistemäärään, tulee niiden näkyä opintooppaassa.

Opiskelijat hyötyvät harjoittelun yhteydessä toteutuvasta aine-, koulutusaste- ja kouluasterajat ylittävästä yhteistyöstä sekä vertaistuesta ja -palautteesta. Nämä antavat valmiuksia yhteistyöhön myöhemmin työelämässä sekä auttavat laajentamaan opiskelijan näkökulmaa opettajan monipuolisiin työkuviin.

Opettajan työhön opetuksen ja kasvatuksen lisäksi sisältyvät muun muassa seuraavat osa-alueet:

Arviointi

Opettajan hallinnolliset tehtävät

Oppilashuoltotyö Ohjaus- ja valvontatyö

Lain määräämät opettajan vastuut ja velvollisuudet

Opettajan ja huoltajan välinen yhteistyö

Opetus- tai varhaiskasvatussuunnitelman
laatiminen, toteuttaminen ja kehittäminen

Moniammatillinen yhteistyö Opettajien välinen yhteistyö

Opetusharjoittelun sisältöjä opetuksen sekä opetuksen suunnittelun lisäksi ovat muun muassa:

Opetuksen seuraaminen

Luennot ja seminaarit eri aiheista

Osallistuminen oppilaitoksen tai päiväkodin toimintaan

Harjoitteluraporttien / työkirjan kirjoittaminen

Ryhmätapaaminen/ryhmänohjaus **Työpajatyöskentely**

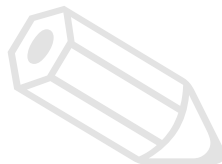
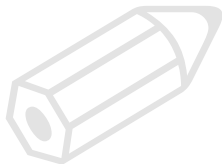
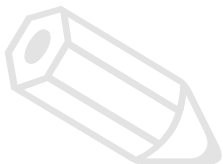
Opintopiirit Portfolion kokoaminen

Mentoriryhmän tapaaminen **Lapsi- tai oppilashavainnointi**

Viikoittainen verkkokeskustelu

Kokemusten vaihto

**Monipuolisimman
käsityksen opettajan
työstä opiskelija
saa seuraamalla
opettajan työn arkea
ja osallistumalla
siihen ohjatusti,
soveltamalla teoriaa
ja käytäntöä.**

Opetusharjoittelu ja sen tavoitteet

Opetusharjoittelut ovat opiskelijan opettajaidentiteetin rakentumisen kannalta välttämätön osa opettajankoulutusta. Harjoittelun aikana opiskelijalla on mahdollisuus yhdistää oppimiaan tietoja ja taitoja käytäntöön kokeneen opettajan ohjauksessa. Harjoittelussa opiskelija syventää ymmärrystään opettajuudesta sekä harjoittelee opettajan ammatissa tarvittavia vuorovaikutus- ja ryhmänhallintataitoja. Harjoittelunohjaajat voivat saada virikkeitä oman työnsä kehittämiseen harjoittelijan tuoreista ideoista ja teoretiedoista. Vastavuoroinen ideoiden ja tietojen jakaminen hyödyttää molempia osapuolia.

Opiskelijan tulee saada tarvittava määrä harjoittelua opettajankoulutuksen aikana pätevytykseen opettajaksi. Harjoittelun määrät vaihtelevat opettajankoulutusaloittain, mutta niitä ei tule missään tapauksessa supistaa. Harjoittelut eivät saa olla säästökohteina, edes taloudellisista syistä. Harjoittelussa opitaan paljon tulevassa työelämässä välttämättömiä taitoja ja saadaan kokemuksia. Näitä oppeja ei voi korvata muulla tavalla kuin laadukkaan harjoittelun avulla.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta pätevältä harjoittelunohjaajalta. Harjoitteluille asetettujen tavoitteiden toteutumisen ja palautteen antamisen vuoksi pätevä ohjaaja on ensisijaisen tärkeä. Opiskelija on harjoittelussaan opetusharjoittelijana, eikä hänellä kuulu teettää opetus- tai suunnittelutyön ulkopuolisia tehtäviä. Jos ohjaava opettaja sairastuu tai ei muusta syystä voi olla ohjaamassa harjoittelua, on opiskelijalle turvattava harjoittelun jatkuminen pätevässä ohjauksessa. Sijaisena toimimista ei voida hyväksyä täysimääräisenä opetusharjoittelun suorittamisena, koska tällöin opiskelijalla ei ole mahdollisuutta saada tarvitsemaansa ohjausta.

On tärkeää huomioida, että harjoittelu on kokeilemista ja oppimista, jonka aikana harjoittelija saa myös epäonnistua. Opetusharjoittelija ei ole täyttämässä ulkoapäin asetettuja rooliodotuksia, vaan kehittämässä opettajuuttaan. Opetusharjoittelija on nähtävä harjoittelussa aktiivisena ja omaaloitteisena toimijana, eikä ohjaus saa rajoittua ohjaavan opettajan omien mallien mukaiseen toimintaan. Harjoittelun aikana opiskelijalle tulee antaa

mahdollisuus kokeilla erilaisia opetusmenetelmiä, esimerkiksi samanaikaisopettajuutta. Harjoittelujaksoa suunniteltaessa tulee huomioida, että opiskelijoilla on harjoittelun suorittamiseen erilaiset lähtökohdat, odotukset ja edellytykset.

Harjoittelun aikana opiskelijalla on mahdollisuus yhdistää oppimiaan tietoja ja taitoja käytäntöön kokeneen opettajan ohjauksessa.

Opiskelijan vastuu ja velvollisuudet

Ennen harjoittelujakson alkua opiskelijan on perehdyttävä koulutusohjelmansa harjoittelusuunnitelmaan huolella ja sitouduttava työskentelemään siinä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi opiskelijan tulee tutustua opetusryhmänsä toimintaan ennen opetuksen harjoittelun aloittamista. Harjoittelun aikana opiskelijan tulee suorittaa hänelle määrätyt tehtävät ja reflektoida omaa toimintaansa sekä antaa palautetta muille harjoittelijoille ja ohjaavalle opettajalle.

Ennen harjoittelua opiskelijan tulee muodostaa henkilökohtaiset harjoittelutavoitteensa. Ohjaavan opettajan ja opiskelijan tulee käydä yhdessä läpi opiskelijan asettamat tavoitteet sekä pohtia, miten ne on mahdollista saavuttaa harjoittelujakson aikana. Harjoittelun jälkeen ohjaaja ja opiskelija arvioivat, miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tavoitteiden asettaminen ja niiden toteutumisen seuranta ovat tärkeitä osa-alueita myös myöhemmin työelämässä. On tärkeä antaa aikaa opiskelijan opettajuuden reflektoinnille sekä oman opetusfilosofian muodostamiselle. Opettajan työn eettisyyttä, arvoja ja ihanteita tulee pohtia kaiken aikaa ja niistä tulee rakentaa opettajuuden ammatillinen perusta.

Opiskelijan tulee perehtyä jo ennen harjoittelua sekä valtakunnalliseen että oppilaitos- tai päiväkotikohtaiseen opetus-, esiopetus- tai varhaiskasvatussuunnitelmaan. Opiskelijan on oltava tietoinen toimintaa ohjaavista asiakirjoista ja toimittava niiden mukaisesti. Opiskelijan tulee harjoittelussaan tiedostaa myös kasvatus- ja opetustyöhön vaikuttavia ulkoisia ja henkilökohtaisia tekijöitä ja tarkastella niitä osana omaa toimintaansa.

Ohjaavan opettajan vastuu ja velvollisuudet

Harjoittelua ohjaavien opettajien tulee olla kokeneita, ammattitaitoisia, ohjaajakoulutuksen saaneita sekä motivoituneita opiskelijoiden ohjaamiseen. Laadukkaan harjoittelunohjauksen perustana on ohjaajan ammattitaito, kyky ja kiinnostus huomioida harjoittelijan yksilölliset tarpeet. Ohjauksen on oltava tavoitteellista ja organisoitua.

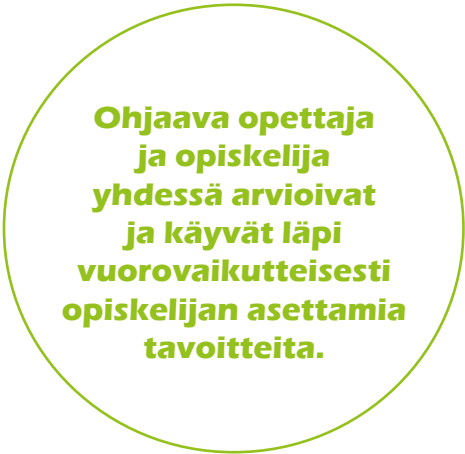
Henkilökohtainen ohjaus on oleellinen osa koko opetusharjoittelua. Ohjaavan opettajan tehtävänä on ohjata harjoittelijaa opetuksen suunnittelussa, seurata tämän opetusta ja antaa jatkuvaa palautetta opettajuuteen kasvun tukemiseksi. Ohjaajalla tulee olla perusteltu näkemys opettajuudesta, ohjauksesta ja ympäröivästä yhteiskunnasta.

Ohjaavalla opettajalla on harjoittelujakson aikana aina kokonaisvastuu opetustyöstä ja oppijoista, mutta harjoittelijan tulee työskennellä harjoittelujaksonsa aikana vastuullisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Vaikka opiskelija ei ole harjoittelupaikassaan työntekijä, koskevat häntä samat velvoitteet (esim. vaitiolovelvollisuus) kuin harjoittelupaikan vakituista henkilökuntaa. Opiskelijaa tulee ohjeistaa hänen velvollisuuksistaan ennen harjoittelun alkua.

Ohjaajan antama palaute on olennainen osa opiskelijan ohjausta ja sen on tuettava ammatillista kehittymistä. Palautteen on oltava asiallista, rakentavaa, perusteltua ja motivoivaa.

Harjoittelunohjauksessa tulisi hyödyntää pienryhmäyöskentelyä opiskelun ja oppimisen tukena. Tällöin harjoittelijoiden on mahdollista kuulla toisten harjoittelua suorittavien opiskelijoiden kokemuksia, esittää kysymyksiä ja antaa palautetta. Hyvin toteutettu ryhmäyöskentely ja vertaismentorointi vahvistavat ajatusta yhteisestä opettajuudesta sekä jaetun asiantuntijuuden kulttuurista.

**Ohjaava opettaja
ja opiskelija
yhdessä arvioivat
ja käyvät läpi
vuorovaikutteisesti
opiskelijan asettamia
tavoitteita.**

Ohjaustyöhön kuuluu useita eri osa-alueita, kuten:

**Opetusharjoittelun suunnitteluun
liittyvät tehtävät**

Ryhmäohjaus Yksittäisohjaus

**Harjoitustuntien seuraaminen
sekä suunnittelu- ja palautepalaverit**

Harjoittelijoiden kanssa tapahtuva
projektien tms. suunnittelu

**Muiden ohjaavien opettajien kanssa tehtävä
yhteistyö**

Opetusharjoitteluun liittyvät tutkimus- ja kehittämistehtävät

Koulutuksen järjestäjän vastuu ja velvollisuudet

Opettajankoulutusyksiköissä ohjatut harjoittelut on jaettu eripituisiksi ja tavoitteiltaan erilaisiksi kokonaisuuksiksi. Harjoittelujaksojen eteneminen orientoivasta jaksosta laajempien kokonaisuuksien opettamiseen ja suuremman vastuun ottamiseen tukee opiskelijan kasvua opettajuuteen. Jokaisessa koulutusohjelmassa onkin perusteltua olla vähintään yksi harjoittelujakso, jonka tavoitteisiin kuuluu perehtyminen opettajan koko tehtäväkenttään.

Opettajankoulutusyksikön on asetettava selkeät tavoitteet harjoittelulle. Opiskelijan on seurattava harjoittelun aikana näiden tavoitteiden toteutumista sekä annettava niistä palautetta. Opettajankoulutusyksikön on tarvittaessa reagoitava annettuun palautteeseen sekä hyödynnettävä sitä harjoitteluiden kehittämistyössä. Ohjaavien opettajien on osallistuttava jatkuvaan harjoitteluiden kehittämistyöhön yhdessä opiskelijoiden kanssa. Lisäksi ohjaajien asiantuntemusta sekä kokemusta käytännön työstä on hyödynnettävä pedagogisten opintojen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Opiskelijan on ohjatun harjoittelujakson alussa tiedettävä, mitkä ovat jakson tavoitteet ja millä keinoilla ne pyritään saavuttamaan. Kuten muissakin opinnoissa, myös harjoittelussa opiskelijan tekemän työn on täytettävä tietyn opintopistemäärän mukaiset vaatimukset. Opiskelijoille tulee antaa selkeät ja yhtenäiset ohjeet siitä, kuinka paljon ja millaista työskentelyä harjoittelun suorittaminen edellyttää.

Opettajankoulutusyksikön on asetettava selkeät tavoitteet harjoittelulle.

Opiskelijat tulee opintojen aikana perehdyttää opetussuunnitelman (ops), esiopetussuunnitelman tai varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) laatimis- ja kehittämistyöhön sekä opastaa niiden käyttöä opetuksen työkaluna. Pereh-

tyminen voi olla osa kasvatustieteen opintoja tai käytännön suunnittelutyötä harjoitteluiden yhteydessä.

Yhteistyö opettajankoulutusyksikön, harjoittelupaikan ja muiden harjoitteluun vaikuttavien tahojen välillä tulee olla tiivistä ja tavoitteiden ja vaatimusten yhteneviä. Yhteistyöllä luodaan pohja laadukkaalle ohjaukselle sekä tavoitteiden muodostamiselle ja saavuttamiselle. Toimiva tiedonkulku turvaa myös opiskelijan opintojen sujuvuuden, jolloin kuormittavilta päällekkäisyyksiltä vältytään.

Opetusharjoitteluita tulee kehittää kerätyn palautteen perusteella ja opiskelijat tulee ottaa mukaan kehittämistyöhön.

Harjoittelupaikat

Opetusharjoitteluun on tarjottava erilaisia suoritusmahdollisuuksia, jotta harjoittelu tukee opiskelijan kokonaiskuvan kehittymistä opettajan työstä ja moniammatillisesta yhteistyöstä. Ihanteellinen harjoittelukokonaisuus muodostuu harjoitteluiden monipuolisesta yhdistelmästä, johon kuuluu tutustumista päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arkeen. Opetusharjoittelun suorittamiseen tulee tarjota monipuoliset harjoittelumahdollisuudet. Pääosin harjoittelut tulee järjestää oman koulutusalan harjoittelupaikoissa. Opiskelijoille tulee kuitenkin antaa mahdollisuus tutustua muihin opetus- ja kasvatustieteen tehtäviin, jotta opiskelija voi muodostaa monipuolisen ja laaja-alaisen käsityksen alan koko kentästä.

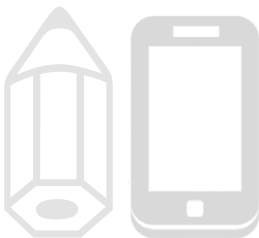
Kaksoiskelpoisuutta suorittavat opiskelijat on huomioitava opetusharjoittelussa. Suositeltavaa on, että he pääsevät harjoittelemaan kaikille niille koulutusasteille ja opettamaan niitä oppiaineita, joihin suorittava tutkinto heidät pätevästi. Harjoittelussa opiskelijoiden tulisi päästä mahdollisuuksien mukaan harjoittelemaan myös suorittamiensa sivuaineiden opettamista. Las-

tentarhanopettajaksi opiskelevien on puolestaan päästävä harjoittelemaan myös alku- tai esiopetukseen.

Harjoittelu ei saa aiheuttaa opiskelijalle ylimääräisiä kustannuksia. Mikäli esimerkiksi opiskelijalle osoitetun harjoittelupaikan sijainnista tai opetusharjoitteluun käytettävän materiaalin tuottamisesta aiheutuu ylimääräisiä kuluja, tulee opettajankoulutusyksikön korvata ne opiskelijalle.

Opetusharjoittelupaikkoja voivat olla esimerkiksi seuraavat:

Päiväkodit **Normaalikoulut**
Kenttäkoulut
Vaihtoehtopedagogiset koulut ja -lukiot
Ammattioppilaitokset
Ammattikorkeakoulut **Yliopistot**
Opettajankoulutuslaitokset
Aikuisoppilaitokset **Työväenopistot**
Sairaalakoulut
Oppilaitokset ulkomailla **Kansainväliset koulut**
Oppikirjakustantamot
Maahanmuuttajien valmistava opetus
Opetus- ja sosiaalialan hallinto
Yhdistykset, järjestöt tai yritykset, joiden toiminta liittyy kasvatukseen
Muut tutkinnon kannalta relevantit harjoittelupaikat kuten esim. kirjastot, museot, virastot tai ministeriöt

Arviointi ja palaute

Opiskelijan suoriutumisen arviointi ja ohjaajan antama palaute ovat merkittävä osa harjoittelua, sillä opiskelijalla on mahdollisuus kehittyä opettajana ja rakentaa opettajaidentiteettiään niiden pohjalta. Ohjattujen harjoitteluiden arviointikriteereissä on opettajankoulutusyksikkökohtaisia eroja.

Arvioidessaan harjoittelijaa ohjaajien tulee kiinnittää huomiota opiskelijan sitoutumiseen, vuorovaikutukseen, asiantuntemukseen, oppiaineiden tai sisältökokonaisuuksien hallintaan, pedagogisiin ja didaktisiin ratkaisuihin sekä tavoitteellisuuteen ja arviointikykyyn. Arvioinnissa tulee huomioida opiskelijan asettamien henkilökohtaisten tavoitteiden toteutuminen. Harjoittelussa on olennaista oppia asettamaan realistisia tavoitteita ja tiedostamaan oman opettajuuden kehittymistä. Ohjaajalta saatavan palautteen ja itsearvioinnin lisäksi opiskelijan on opittava antamaan palautetta myös toisille opetusharjoittelijoille.

Hyväksytyt opintojaksot edellyttää, että opiskelija suoriutuu harjoittelujakson tavoitteista sekä annetuista tehtävistä tuntimäärien mukaisesti. Mikäli opetusharjoittelijalla on puutteita jossakin vaadituista osioista, on hänen tehtävä määrätyt lisäsuoritukset. Harjoittelun järjestävän opettajankoulutusyksikön on annettava opiskelijalle mahdollisuus täydentää harjoittelunsa hyväksytyksi tarpeen niin vaatiessa.

Opetusharjoittelijan palaute on mahdollisuus kehittää ohjaavan opettajan toimintaa ja koko harjoittelujärjestelmää – siksi opiskelijan harjoittelujakson antaman palautteen tulee olla yhtenä edellytyksenä hyväksytylle opetusharjoittelulle. Palautteessa tulee olla mahdollisuus arvioida harjoittelun ohjauksen toimivuutta. Palautetta on kerättävä yksikkökohtaisesti ja valtakunnallisesti, jotta harjoittelua voidaan kehittää vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin.

Palautteen ja arvioinnin on oltava jatkuvaa ja vuorovaikutteista opiskelijan ja ohjaavan opettajan välillä koko opetusharjoittelun ajan.

Loppusanat

Opetusharjoittelu on merkittävä osa opettajankoulutusta, ja siksi sen kehittämiseksi tulee tehdä jatkuvaa työtä. Tässä julkaisussa asetetut tavoitteet eivät ole ainoa ohjenuora, jolla harjoittelusta saadaan mahdollisimman kattava, mutta se antaa suunnan sille, mitä opetusharjoittelu parhaimmillaan on. SOOL seuraa aktiivisesti suositusten toteutumista opettajankoulutuksessa.

Valikoidut vinkit harjoittelijalle

- ✓ Tutustu laitoksesi harjoitusohjelmaan ja -tavoitteisiin.
- ✓ Vaadi ohjausta ja vuorovaikutteista palautetta.
- ✓ Muodosta harjoittelulle tavoitteet.
- ✓ Tutustu opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmaan.
- ✓ Muista, että et ole sijainen.
- ✓ Muista, että olet salassapitovelvollinen.
- ✓ Kanna vastuusi ja suunnittele asiat hyvin.

Valikoidut vinkit ohjaajalle

- ✓ Harjoittelun tulee sisältää henkilökohtaista ohjausta.
- ✓ Sinulla on kokonaisvastuu oppilaiden oppimisesta.
- ✓ Palautteen tulee olla rakentavaa ja perusteltua.
- ✓ Vaadi perusteluja opiskelijan tekemiin ratkaisuihin.
- ✓ Ole valmis oppimaan uutta ennakkoluulottomasti.
- ✓ Tue ja kannusta, opiskelija saa kokeilla ja ylittää omat rajansa.
- ✓ Käy läpi opiskelijan tavoitteet ja ohjaa niitä kohti.

Opettajankoulutusyksikölle muistettavaksi

- ✓ Harjoittelulle tulee asettaa selkeät tavoitteet, joista opiskelija on tietoinen.
- ✓ Opiskelija tulee perehdyttää opetusta ohjaaviin asiakirjoihin (ops, hops, vasu, esiopetussuunnitelma).
- ✓ Opetusharjoitteluista tulee kerätä palautetta ja harjoittelua kehittää tulosten perusteella.
- ✓ Harjoittelun tulee olla opiskelijalle maksutonta.